

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

lenticv-||la noui testamenti Cardi.||nalis sancti Xisti.||

Cajetan, Thomas

Colonie, 1526

VD16 V 1243

lenticuli secundi quaestio tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34421

Tentaculi secundi quaestio tertia. xxx

qua sunt homines secundum esse nature, sed qua sunt secundum esse morale ex voluntate affecta huiusmodi carnalibus, quales cõiter emergunt filij huius seculi ex huiusmodi affectibus alij prudentes rectores, alij negociatores, et id genus reliquum. Ad secundum vero quod hic est sermo de voluntate proprie et una ponitur voluntas secundum substantiam, due autem secundum affectum. Voluntas siquidem una et eadem secundum se est quae est carnis et viri, sed gematur propter diversas affectiones altera ad ea quae virilis excellentie sunt: et vocatur voluntas viri, altera ad ea quae carnalis necessitatis utilitatis aut delectationis sunt: et vocatur voluntas carnis. Ad tertium autem, quod sermo euangeliste est de natiuitate proprie, quod tum tamen suffert subiecta materia. Ut enim ex dictis aliqualis coniectura haberi potest, non fiunt et sunt filij dei adoptiui ut sunt et fiunt filij adoptiui hominum, sed eleuantur in consortium et cognationem diuine nature, et propterea Iohannes euangelista quum dixisset, dedit eis potestatem filios dei fieri, curauit tanto studio aperire modum quo fiunt filij dei, et post tot negatiuas manifestauit modum, scilicet quod ex deo nati sunt. Dixi autem notanter posse coniecturam nunc haberi: quia idem Iohannes dicit: nunc filij dei sumus, et nondum apparuit quid erimus: quum apparuerit similes deo erimus.

Hec de secunda quaestione.

Circa Tertiam quaestionem de verbis apostoli (quid faciunt qui baptizantur pro mortuis, si omnino mortui non resurgunt ut quid et baptizantur pro illis) difficultas occurrit, ex eo quod sermo iste est vel de reprehensibili vel de laudabili baptismo. Nam si de vituperabili baptismo, quo quidam forte baptizabantur

Tentaculi secundæ quæstio tertia

pro sanguineis defunctis sine baptismo (ita quod semel baptizabantur pro salute propria, et iterum baptizabantur pro proximis suis defunctis sine baptismo, erronee putâtes baptizari posse unâ pro alio) si de hoc inquam erroneo baptismo loquitur apostolus, infirmum valde argumentum ad persuadendam resurrectionem mortuorum assumit: dum ex fide et spe quam habent de resurrectione mortuorum isti qui baptizantur pro proximis defunctis, arguitur quod mortui resurgent. Nam facillime et in promptu est confutatio huius argumenti, respondendo quod quemadmodum factum istorum est vanum ita et fides ac spes eorum, ita quod argumentum hoc sumi ex hominum fide ac spe vana, non oportet aliunde monstrare quam ex proprio facto quo baptizantur pro alijs: ex hoc enim quod inutiliter et vane baptizantur pro alijs, argumentum habetur quod vana est fides et spes quam habent de resurrectione mortuorum.

Si vero est sermo de laudabili baptismo, apparet quod oportet incurrere alterum duorum inconvenientium: scilicet vel equivocationem, vel improprietatem. Nam si exponitur pro mortuis, id est operibus mortuis, que sunt peccata (iuxta illud ad Thebros nono: sanguis Christi emundabit ab operibus mortuis) incurritur equivocatio: nam in alia significatione sumitur quum primo dicitur, qui baptizantur pro mortuis, et in alia sumitur statim subdendo, si mortui non resurgunt: ut patet. Et nihilominus quale argumentum hinc sumpsit apostolus: quasi penes similitudinem nominis ex operibus mortuis ad homines mortuos, ex resurrectione per baptismum ab operibus mortuis ad resurrectionem

Ientaculi secūdi quæstio tertia xxxi

a naturali morte procedens. Si autem exponitur pro mortuis, hoc est profitendo fidem ac spem de resurrectione mortuorum (pro quanto hi qui baptizabantur profitebantur integrum fidei symbolum in quo manifeste dicitur credo carnis resurrectionem, &c. ita quod pro tanto dictum est q̄ baptizantur pro mortuis, p̄ quāto baptizant̄ profitendo resurrectionem mortuorum) si sic inquam exponit̄ incurritur improprietas sermonis, nam improprie dicuntur baptizari pro mortuis, quia baptizantur profitendo resurrectionem mortuorum. Similiter posset dici baptizantur pro trinitate, quia baptizant̄ profitendo trinitatem.

Ad hanc Questionem respondetur, q̄ quum apostolus nō arguat ex fide aut spe aut ex verbis, sed ex facto (nam dicit, quid faciunt qui baptizantur pro mortuis, & exponens illud factū esse baptizari pro mortuis, & exponēs illud factū esse baptizari p̄ mortuis, subdit: si mortui non resurgant ut quid baptizantur pro illis, scz mortuis) oportet sensum horum verborū sumere ex facto ex quo argumentum sumit apostolus. Nescio aut̄ melius factū hoc interpretari q̄ ex doctrina eiusdē apostoli: q̄ ad Coloss. ii. docet eos q̄ baptizantur baptizari in persona mortuorū, & non solum mortuorū sed etiā resurgentū cū Christo, cōsepulti inq̄ estis per baptismū Christo, in quo & resurrexistis p̄ fidem operationis dei qui suscitavit illū a mortuis. Et rursus cap. iij. si resurrexistis cū Christo, que sursum sunt querite: mortui enim estis, & vita v̄ra abscondita est cū Christo. Ritus baptismi h̄z ut qui baptizant̄ mergant̄ sub aqua, & p̄ hoc rep̄tent du

Ientaculi secundi quæstio quarta.

as mortes, scz propria morte morale & mortē Chri-
sti corporalem: repñtant em̄ se mortuos vite veteri
sicut christus mortuus est vite huius mūdi,mersio
em̄ representans sepulturā Christi mortui,ponens
hominē q̄ baptizat̄ sub aqua sicut corpus Christi
positū est sub terra,representat q̄ hominē illum is-
ta recedere a preterita vita vt sit illi mortuus et se-
pultus.Similiter surgendo ex aqua,representatur
duplex resurrectio: & christi, corporalis, & homis,
spiritalis: ita q̄ ex hoc q̄ homo surgens ex aqua,
representat Christū a mortuis resurgentem,repres-
sentat quoq̄ seipsum surgere in nouam vitam spiri-
tualem: nunc quidem quantū ad animā fm̄ rem,in
futurum autem etiam quantum ad corpus in spe.
Hoc est factum ex quo arguit apostolus,dicens:
quid faciunt qui baptizantur pro mortuis,boc est,
in persona mortuorum, si mortui non resurgunt vt
quid baptizantur pro illis: hoc est, personam illoz
agunt qui sic baptizantur pro mortuis.Sicut in res-
presentationibus quidam agunt fortes, quidā mo-
destos, quidam mortuos, quidam claudos, qdam
cecos, &c. & hi dicuntur operari pro cecis, p̄ clau-
dis, qui agunt personas illorum.

Ex tali itaq̄ baptismi ritu quo qui baptizantur
personam mortuorum agunt ad similitudinē chris-
ti mortui, & consequenter personam resurgentium
ad similitudinē Christi mortui resurgentis, argu-
mentum sumpsisse apostolum intelligendum ē. Tū
quia secundum hunc sensum inuenitur argumen-
tum efficac: vanum siquidem esset tale factum rep-
sentatiuum mortis & resurrectionis, si mortui nō re-
surgunt. Tum quia exponitur litera sumendo ar-

Yentaculi secūdi quæstio tertia   xxx j

gumentum a facto, iuxta verba apostoli. **Tū** quia seruatur proprietas sermōis, et nulla interuenit eq̄ uocatio. **Tū** quia consonat alijs documentis apostoli. **Tū** quia nihil incerti aut noui in ecclesia Christi per hanc expositionem ponitur.

Et aduerte, q̄ quia ex modo facti, solus ritus baptismi per immeriōnem representat mortem et resurrectionem, ideo apostolus quasi particulariter loquitur de facto illorum qui baptizantur in persona mortuorum. **Et** rursus ideo apposuit coniunctionem et, dicendo vt quid et baptizantur, quasi diceret, vt quid non solum baptizantur, sed baptizantur et pro illis id est, in persona mortuorum. **Tanquam** diceret, vt quid tali ritu personam mortuorum et resurgentium assumunt quum baptizantur. **Notanter** autem dixi ex modo facti: quia ex efficacia sacramenti semper baptismus quomocunq̄ fiat, commori et consepeliri hominem facit et resurgere cum Christo in nouitatem vite.

Ad obiecta **Autem** in principio, non est aliter respondendum, nisi qd̄ expositio illa de opinato illo erroneo baptismo, minus consona videtur sensui apostoli: qui ex facto manifeste arguit, et non ex spe facti. **Hec** de tertia questione.

Circa **Quartam** questionem difficultas occurrit: quia non apparet literalis sensus secundū planum litere contextum. **Non** em̄ apparet ad qd̄ positū dicant illa verba: mediator autem vnus nō est, deus autem vnus est